

PERSPEKTYWY

Recepta na innowacje

listopad 06, 2018

„Innowacje” wprawdzie zwykle kojarzą się z technologią, ale mogą przybierać bardzo różne formy w wielu różnych branżach. Krzysztof Musialik z zespołu Templeton Emerging Markets Equity dostrzega innowacje w sektorze ochrony zdrowia i przemyśle farmaceutycznym na rynkach wschodzących, które stymulują zmiany także na rynkach rozwiniętych.

Krzysztof Musialik, CFA
Starszy dyrektor wykonawczy

Templeton Asset Management (Poland) Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.
Franklin Templeton Emerging Markets Equity

Jesteśmy bardzo podekscytowani na myśl o perspektywach rysujących się przed przemysłem farmaceutycznym na rynkach wschodzących, w szczególności wśród mniejszych przedsiębiorstw. Sektor ten wydaje nam się bardzo obiecujący ze względu na trzy najważniejsze motory wzrostów.

Demografia

Starzeją się populacje nie tylko wielu gospodarek rozwiniętych, ale także niektórych krajów zaliczanych do rynków wschodzących. Dzięki postępom na polu medycyny na przestrzeni kilku ostatnich dziesięcioleci zmiany demograficzne, które rozpoczęły się na rynkach rozwiniętych, dziś zaczynają być widoczne także na rynkach wschodzących — niektóre kraje notują rosnącą liczbę obywateli w podeszłym wieku. W warunkach tych demograficznych zmian na dużych rynkach dla przemysłu farmaceutycznego (na czele z Chinami) starzejąca się populacja stanowi strukturalną siłę napędową popytu. To oczywiste, że im starsi stają się obywatele, tym większy generują popyt na lekarstwa i opiekę medyczną.

Ochrona środowiska i zmiany stylu życia

Wraz z coraz większą długowiecznością rośnie liczba przypadków nowotworów i cukrzycy na rynkach wschodzących. Błyskawiczny rozwój gospodarczy pociągnął za sobą potężne straty dla środowiska naturalnego, łącznie z bodaj najbardziej dotkliwą konsekwencją, czyli zanieczyszczeniem powietrza. Winą za wzrost liczby przypadków nowotworów na wielu rynkach wschodzących, takich jak Chiny, obarcza się właśnie zanieczyszczone powietrze.

Rak jest główną przyczyną zgonów w Chinach od 2010 r., a najczęściej diagnozowanym nowotworem jest rak płuc. Szacuje się, że w tym kraju stwierdzanych jest 4,3 mln nowych przypadków nowotworów rocznie (lub 12 tys. diagnozowanych nowotworów dziennie).[\[1\]](#)

Ponadto sukces ekonomiczny zmienił styl życia mieszkańców wielu rynków wschodzących — i to niekoniecznie na lepsze. Niezdrowy tryb życia, łącznie z brakiem aktywności fizycznej oraz zwiększonym spożyciem przetworzonej żywności, przyczynił się do wzrostu otyłości, która jest główną przyczyną cukrzycy. Liczba diagnozowanych przypadków cukrzycy, postrzeganej jako choroba zamożnego świata europejskiego i północnoamerykańskiego, a także chorób onkologicznych na rynkach wschodzących ma wzrosnąć o 20% lub więcej do 2030 r.^[2] Nie są to oczywiście pozytywne zmiany, ale problemy, które wymagają interwencji; obecnie na szczęście mamy skuteczniejsze formy leczenia i lepsze rezultaty niż w przeszłości.

Innowacje

Oszałamiające tempo innowacji w przemyśle farmaceutycznym na rynkach wschodzących to bodaj najbardziej zaskakujący czynnik determinujący wzrost tego typu spółek. Dostrzegamy kilka przyczyn tych innowacji.

- *Powrót ekspatów z „Zachodu” do Chin i Tajwanu.*
- Nieco mniej restrykcyjne etyczne wymagania dotyczące prób klinicznych, szczególnie dziś, w dobie rewolucji genomicznej. Przykładowo, Chiny notują szybkie postępy na polu prób z genomiką.
- Wiele rynków wschodzących systematycznie dąży do przesuwania się w górę łańcucha wartości i przeobrażenia się z generujących niskie koszty producentów tanich wyrobów w rynkowych liderów innowacji. Rządy takich krajów, jak Chiny, Korea Południowa czy Tajwan, dofinansowują innowacyjne inicjatywy.

Trendy te nie przechodzą niezauważone. Duże przedsiębiorstwa farmaceutyczne zlokalizowane w gospodarkach rozwiniętych uważnie obserwują wzrost azjatyckich graczy z tego sektora, a w ostatnich latach wiele z nich nawiązało współpracę ze spółkami farmaceutycznymi z rynków wschodzących.

Przykładowo, przedsiębiorstwo Johnson & Johnson pozyskało licencję na stosowanie nowej cząsteczki od chińskiej spółki działającej w obszarze leczenia metodą CAR-T.

Terapia CAR-T polega na pobraniu od pacjenta białych krwinek (limfocytów T, które są odpowiedzialne za komórkową reakcję odpornościową) i zmodyfikowaniu ich poprzez dodanie specjalnego receptora CAR (chimerycznego receptora antygenowego) wiążącego określone cząsteczki białek komórek nowotworowych w organizmie pacjenta; następnie limfocyty zdolne do zwalczania komórek nowotworowych są ponownie wprowadzane do organizmu pacjenta. Obecnie dostępne są zaledwie dwie dopuszczone w ubiegłym roku formy tej terapii, które w obydwu przypadkach są oferowane przez duże przedsiębiorstwa biotechnologiczne z rynków rozwiniętych, a ich koszt sięga 500 tys. USD. Do gry o wprowadzenie na rynek terapii CAR-T wkroczyły także spółki z rynków wschodzących, a liczba badań klinicznych przeprowadzanych w Chinach już przewyższa liczbę takich badań w Stanach Zjednoczonych.

Kolejny ciekawy przykład innowacji powstających na rynkach wschodzących, który nie umknął uwadze przedsiębiorstw z rynków rozwiniętych, to technologia edytowania genów. Południowokoreańskie przedsiębiorstwo biotechnologiczne nawiązało ostatnio współpracę z amerykańskim gigantem przemysłu agrochemicznego i biotechnologicznego w zakresie wykorzystania platformy technologicznej CRISPR do wytwarzania produktów rolnych.

Technologia będąca przedmiotem porozumienia (CRISPR) będzie miała liczne zastosowania w wielu różnych sektorach światowej gospodarki — od branży spożywczej po przemysł farmaceutyczny. CRISPR to technologia edytowania genów, której nazwa jest skrótem od ang. „*Clustered Regularly Interspaced Short Palindromic Repeats*”, co oznacza zgrupowane, regularnie rozproszone, krótkie, powtarzające się sekwencje palindromiczne. Technologie edytowania genów, takie jak CRISPR, oferują naukowcom zajmującym się rolnictwem znaczącą przewagę nad dotychczas stosowanymi metodami uprawy roślin i rozwiązaniami biotechnologicznymi dzięki większej elastyczności i wydajności, a teoretycznie mogą także pozwolić rolnikom zwiększać produkcję przy użyciu mniejszych zasobów.

Podczas gdy rosnący poziom zamożności napędza popyt w sektorze ochrony zdrowia i zwiększa popularność zdrowego trybu życia, rynki wschodzące stają się miejscami znaczącego wzrostu przemysłu farmaceutycznego i ośrodkami innowacji w obrębie tej branży. Uważamy, że ten obszar oferuje ekscytujący potencjał dla inwestorów, który będzie ważną siłą napędową rozwoju społeczeństw zarówno na rynkach wschodzących, jak i na rynkach rozwiniętych w kolejnych dziesięcioleciach. Sądzymy, że sektor ochrony zdrowia i przemysł farmaceutyczny na rynkach wschodzących dopiero wchodzi we wczesne fazy rozwoju.

Komentarze, opinie i analizy zaprezentowane w niniejszym tekście są przedstawione wyłącznie w celach informacyjnych i nie stanowią indywidualnych porad inwestycyjnych ani rekomendacji dotyczących inwestowania w jakiegokolwiek papiery wartościowe czy stosowania jakiegokolwiek strategii inwestycyjnej. Biorąc pod uwagę dużą zmienność warunków rynkowych i ekonomicznych, wszelkie komentarze, opinie i analizy są w pełni aktualne wyłącznie w dniu publikacji niniejszego materiału i mogą ulec zmianie bez odrębnego powiadomienia. Informacje zawarte w niniejszym materiale nie stanowią kompletnej analizy wszystkich istotnych faktów dotyczących jakiegokolwiek kraju, regionu, rynku, branży, inwestycji czy strategii inwestycyjnej.

CFA® i Chartered Financial Analyst® to zastrzeżone znaki handlowe stanowiące własność CFA Institute.

Jakie jest ryzyko?

Wszelkie inwestycje wiążą się z ryzykiem, włącznie z ryzykiem utraty zainwestowanego kapitału.

Inwestowanie w instrumenty zagraniczne wiąże się ze szczególnym ryzykiem, m.in. dotyczącym wahań kursów wymiany, niestabilności gospodarczej czy zmian na arenie politycznej. Inwestycje na rynkach wschodzących, do których należą także nowe rynki wschodzące, obarczone są większym ryzykiem wynikającym z powyższych czynników, oprócz typowych dla nich ryzyk związanych z względnie niewielkimi rozmiarami, mniejszą płynnością i brakiem odpowiednich ram prawnych, politycznych, biznesowych i społecznych dla rynków papierów wartościowych. Ponieważ wspomniane ramy prawne, polityczne, biznesowe i społeczne są zwykle jeszcze słabiej rozwinięte na nowych rynkach wschodzących, a występują także rozmaite inne czynniki, takie jak podwyższony potencjał skrajnych wahań kursów, braku płynności, barier ograniczających transakcje oraz mechanizmów kontroli giełd, ryzyka związane z rynkami wschodzącymi są nasilone w przypadku nowych rynków wschodzących. Ceny akcji podlegają wahaniom (często nagłym i gwałtownym) wywoływanym przez czynniki dotyczące poszczególnych spółek, branż czy sektorów lub ogólne warunki panujące na rynkach.

[1] Źródło: Statystyki nowotworowe w Chinach w 2015 r., *CA: A Journal for Clinicians*.

[2] Źródło: Amerykańskie Towarzystwo Diabetologiczne, *Diabetes Care*, „Global Prevalence of Diabetes: Estimates for the year 2000 and projections for 2030” („Występowanie cukrzycy na świecie: dane szacunkowe za 2000 r. i prognozy na 2030 r.”). Realizacja jakichkolwiek prognoz, założeń lub szacunków nie jest w żaden sposób gwarantowana.